

TAL

DATUM: 2024-05-30
TALARE: Förste vice riksbankschef Anna Breman
PLATS: Lunds universitet

Penningpolitiskt beslutsfattande¹

Riksbanken har ett uppdrag från Sveriges riksdag att upprätthålla prisstabilitet. Om inflationen avviker från målet använder vi främst styrräntan för att inflationen på sikt ska återgå till målet.

För att motivera och förklara våra penningpolitiska beslut behöver vi ”översätta ekonomisk teori till praktisk politik i svåra ekonomiska situationer”². Jag är glad och hedrad av utnämningen till hedersdoktor vid Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet, men jag är också särskilt rörd av att ni lyfter fram just förmågan att översätta ekonomisk teori till praktisk politik i er motivering.

De senaste åren är ett exempel på att översätta teori till praktik: Riksbanken höjde styrräntan kraftigt under 2022 och 2023 för att motverka hög inflation. De negativa effekterna kom snabbt och drabbade många hushåll och företag hårt. Men det är först nu vi får de positiva effekterna i form av lägre inflation, högre reallöner och starkare köpkraft. Det tar tid från det att vi fattar ett penningpolitiskt beslut till dess att det får positiv effekt, och under tiden sker det förändringar i ekonomin. Det kan göra det svårt att se kopplingen mellan beslutet och resultatet.

Nationalekonomisk teori och forskning är svår och ofta tekniskt komplicerad, men den är också givande, relevant och spännande. Kommunikation är också svårt men givande. Att förklara penningpolitiska beslut när osäkerheten inför framtiden är stor är därför svårt, men också givande – och viktigt. Kommunikation är en del av den penningpolitiska verktygslådan.

Jag är tacksam för att i min roll som beslutsfattare både ha erfarenhet av forskning och undervisning i nationalekonomi och erfarenhet från arbete i den

¹ Jag vill tacka Björn Lagerwall för utmärkt arbete med detta tal, Charlotta Edler, Susanne Meyer Söderlind och Caroline Jungner för värdefulla synpunkter och Gary Watson för stilsäker översättning.

² [Ledande nationalekonom och förste vice riksbankschef nya hedersdoktorer | Ekonomihögskolan vid Lunds universitet.](#)

finansiella sektorn. En centralbank är en myndighet, men den är även en bank och en del av forskarsamhället.

En av styrkorna för centralbanker som beslutsfattare är att vi har egna forskningsavdelningar och interagerar med forskarsamhället.³ Det stödjer oss i det arbete som ständigt behöver ske och som ni också lyfter i er motivering, nämligen att ”utveckla den penningpolitiska diskussionen genom att föra in nya aspekter, som klimatfrågan”.

Tre stora frågor de senaste åren – pandemin, geopolitiken och klimatförändringarna – är inte frågor som centralbanker typiskt sett jobbar med. Men de påverkar inflationen.⁴ Centralbanker behöver kunna analysera allt som påverkar realekonomin och inflationen för att fatta välavvägda penningpolitiska beslut. En alltför snäv syn på vad centralbanker bör analysera kan leda till brist på underlag i de penningpolitiska beslutsprocesserna och, i värsta fall, sämre beslut.

Det är den frågeställningen jag vill fokusera på idag: hur vi kan säkerställa att penningpolitiskt beslutsfattande präglas av en öppenhet för att föra in nya frågeställningar när världen förändras. Jag kommer att fokusera på tre aspekter på penningpolitiskt beslutsfattande som är nära sammankopplade:

- Centralbankens styrning – vad är tanken med att de penningpolitiska besluten fattas av en grupp?
- Risk för grupptänkande – hur undviker vi det vid penningpolitiska beslut?
- Förberedelser för framtidens utmaningar – hur främjar vi en öppen och konstruktiv diskussion om penningpolitiken?

Riksbankens styrning – oberoende, kollektivt beslutsfattande och extern utvärdering

Låt mig börja med att förklara hur Riksbanken styrs. Där finns en viktig likhet med den akademiska världen som är att både centralbanker och fakulteter vid universitet fattar beslut kollektivt.

Riksbanken leds av direktionen, som består av fem personer. Direktionen fattar beslut via röstning om penningpolitiken. Men, den fattar även kollektivt beslut inom strategiskt viktiga verksamhetsområden på banken, till exempel finansiell stabilitet, kontantförsörjning och betalssystem. I dagsläget finns ett stort fokus på beredskapsfrågor då det säkerhetspolitiska läget har försämrats, och den nya

³ Liksom många andra centralbanker har vi en egen forskningsavdelning. Vi ordnar och deltar på konferenser där penningpolitiska beslutsfattare och forskare deltar och vi har nära kontakt och utbyte med universiteten. Det gör att vi hela tiden har möjlighet att ta del av ny forskning. Och det skapar förutsättningar för en bra diskussion inför och efter våra beslut.

⁴ Pandemin och kriget i Ukraina är de främsta anledningarna till de senaste årens höga inflation. Och allt mer forskning visar att klimatförändringar påverkar inflationen. För forskningsreferenser, se exempelvis Apel (2022), Breman (2020) och Schnabel (2022).

riksbankslagen ger Riksbanken ett större ansvar för att upprätthålla betalningar i fredstida kriser och höjd beredskap.

Riksbanken är en myndighet under riksdagen och har varit det sedan Riksbanken grundades 1668, bara två år efter Lunds universitet. Styrningen av Riksbanken har dock ändrats under århundrandena. Den höga inflationen under 1970- och 1980-talen och den djupa ekonomiska krisen i början av 1990-talet ledde till övergången till ett inflationsmål. År 1999 fick Riksbanken ett grundlagsfäst oberoende.

Riksdagen utser riksbanksfullmäktige, som består av elva personer. Fullmäktiges sammansättning ändras efter varje val för att reflektera sammansättningen i riksdagen. Det är fullmäktige som utser de fem medlemmarna av direktionen, alltså riksbankschefen och de vice riksbankscheferna. Fullmäktige har möte med direktionen varje månad och full insyn i Riksbankens hela verksamhet. Medlemmarna i direktionen har mandat på fem eller sex år, längre än riksdagens mandatperioder, för att säkerställa ett politiskt oberoende inom det penningpolitiska beslutsfattandet.

Med en hög grad av oberoende kommer behov av transparens och utvärdering. Riksbankens arbete, både penningpolitik och övrig verksamhet, granskas och utvärderas av flera instanser: fullmäktiges revisorer, Riksrevisionen och finansutskottet. Med start 2023 utvärderar finansutskottet dessutom årligen penningpolitiken med stöd av externa bedömare från akademien. Och ungefär vart femte år görs även en utvärdering av internationella akademiker och beslutsfattare.

När det gäller styrningen ger alltså den institutionella strukturen ett oberoende att fatta svåra penningpolitiska beslut, men vi utvärderas och hålls ansvariga för våra beslut.

Den penningpolitiska beslutsprocessen

Låt mig nu gå över till själva beslutsprocessen. Det är tre faktorer som kännetecknar penningpolitiskt beslutsfattande. För det första tar det tid från ett penningpolitiskt beslut till dess att det får en positiv effekt. För det andra finns alltid en stor osäkerhet kring framtiden. För det tredje kan våra beslut ha stor påverkan på hushåll och företag. Centralbanken fattar därför beslut om penningpolitiken utifrån observationer av – och prognoser för – den ekonomiska utvecklingen.

Under sådana omständigheter finns både en styrka och en risk med kollektivt beslutsfattande. Det är en styrka att kunna söka stöd i vad andra beslutsfattare gör eller tycker, men det riskerar att leda till grupptänkande. Låt mig därför

diskutera den penningpolitiska beslutsprocessen utifrån ett psykologiskt perspektiv med fokus på arbetet inom den beslutande kommittén.

Mina reflektioner bygger på en ny ekonomisk kommentar som jag har skrivit med min kollega på Riksbanken, Björn Lagerwall, som är senior rådgivare på avdelningen för penningpolitik. I den diskuterar vi betydelsen av psykologiska faktorer för penningpolitiken på ett mer generellt plan och ämnet beteendekonomi, som integrerar psykologi och nationalekonomi.⁵ En viktig del i beteendekonomin handlar om hur vi ser på risk och osäkerhet⁶, vilket är ytterst relevant för penningpolitiskt beslutsfattande. Det gäller att både förstå sina egna beslut och hur hushåll och företag agerar när osäkerheten inför framtiden är stor.

Min egen doktorsavhandling var inom beteendekonomi. Mitt intresse för nationalekonomi föddes under 1990-talskrisen.⁷ När jag påbörjade min forskarutbildning hösten 2001 var min tanke att fokusera på makroekonomi och internationell ekonomi, men dåtidens makroekonomiska modeller byggde på representativa rationella agenter som brukar kallas *homo economicus*.⁸

Jag blev istället intresserad av beslutsfattande under risk och osäkerhet. Min avhandling byggde på experiment och empirisk forskning med utgångspunkt i teorier från beteendekonomin.⁹ Jag har haft glädje av min kunskap om beslutsfattande under risk och osäkerhet under min tid i direktionen. Låt mig utveckla vad vi vet om detta från forskning och praktisk erfarenhet.

Grupptänkande riskerar att forma de penningpolitiska besluten

Det är en dominerande praxis bland centralbanker att låta en kommitté fatta penningpolitiska beslut.

Inom den traditionella nationalekonomiska litteraturen brukar man nämna några skäl till att grupper fattar bättre penningpolitiska beslut än enskilda individer.¹⁰ Ett argument är att mängden tillgänglig information ökar när fler personer deltar. Ytterligare ett argument är att ett genomsnitt av flera personers beslut tenderar att vara bättre än en enskild persons beslut. Slutligen tenderar besluten att bli mindre extrema om de fattas av flera personer.

⁵ Se Breman och Lagerwall (2024).

⁶ Daniel Kahneman lanserade i en artikel 1979 tillsammans med Amos Tversky den så kallade *prospektteorin*, som just handlar om hur vi hanterar risk och osäkerhet. Se Breman och Lagerwall (2024) för en längre diskussion om prospektteorin och dess koppling till penningpolitiken.

⁷ Jag diskuterade 90-talskrisen i detalj i ett tal för ett par år sedan; se Breman (2022).

⁸ Perioden kallas *the Great moderation*, men fick ett abrupt slut i samband med finanskrisens utbrott 2008.

⁹ Se exempelvis Breman (2011).

¹⁰ Se exempelvis Blinder (2007) och Rieder (2022).

En fråga man kan ställa sig är varför vi är just fem ledamöter i direktionen och inte fler eller färre. Som ni kanske känner till minskades antalet från sex till fem i den nya lagen som trädde i kraft i början av 2023. Den frågan diskuterades i utredningen om en ny riksbankslag.¹¹ Där hänvisas till forskning som indikerar att beslutsfattande i grupp verkar fungera bäst när antalet är ungefär fem stycken. Vid en sammanvägd bedömning föreslog utredningen en minskning från sex till fem ledamöter.

Men den socialpsykologiska litteraturen har också visat på flera fallgropar att vara medveten om när beslut fattas i grupp.¹² Och de kan också vara tillämpliga på penningpolitiska beslut inom en kommitté.¹³ Låt oss säga att en kommitté står inför valet mellan två penningpolitiska alternativ: att hålla styrräntan oförändrad eller att sänka den med 0,25 procentenheter. Om en ledamot för sig själv lutar åt alternativet att sänka styrräntan med 0,25 procentenheter men alla andra ledamöter föredrar oförändrad ränta kan *konformitet* göra att ledamoten också röstar för oförändrad ränta – mot sin egen övertygelse. *Grupptänkande* skulle kunna uppstå genom att kommittén blir väldigt sammansvetsad och riskerar att bortse från avvikande uppfattningar både inom och utanför centralbanken.

För att minska risken för grupptänkande i den penningpolitiska beslutsprocessen är det viktigt att kommittémedlemmarna har olika bakgrunder och erfarenheter. Medlemmarna ska ha möjlighet att uttrycka olika åsikter, och diskussionerna bör kännetecknas av respekt och en vilja att lyssna på de övriga.

Möjligheten att reservera sig mot majoritetens beslut är central. Den utgör en viktig mekanism för att uppmuntra en konstruktiv diskussion i kommittéer. Under senare år har diskussionen om socialpsykologiska aspekter på penningpolitiskt beslutsfattande fått förnyad kraft, bland annat som en följd av att inflationen steg så mycket och kraftigt under 2021 och 2022.¹⁴

I vår kommentar diskuterar vi också hur *livserfarenheter kan påverka ekonomiska beslut*.¹⁵ Individer påverkas under lång tid av att ha upplevt dramatiska ekonomiska händelser. Det gäller även episoder av hög inflation.¹⁶ Exempelvis finns indikationer på att ledamöter i Federal Reserves penningpolitiska kommitté som har upplevt "The Great Inflation" under 1970- och 1980-talet förordade en stramare penningpolitik än yngre ledamöter som inte hade upplevt den.¹⁷

¹¹ Se SOU 2019:46.

¹² Se exempelvis Breman och Lagerwall (2024) för en diskussion.

¹³ Se Sibert (2005).

¹⁴ Se Blanchflower och Levin (2023).

¹⁵ För en längre översikt, se exempelvis Malmendier (2021).

¹⁶ Se Salle m.fl. (2024).

¹⁷ Se Malmendier m.fl. (2020).

Låt mig ge två konkreta exempel från de senaste åren på hur beslut kan ha påverkats av grupptänkande och livserfarenheter: ett positivt och ett negativt. Båda är relaterade till beslut vi fattade i samband med pandemin.

I början av pandemin fanns få historiska exempel och modeller att använda för att bedöma hur en pandemi påverkar ekonomin och inflationen. Det fanns dessutom en osäkerhet kring hur länge pandemin skulle bestå, och om och när eventuella vacciner skulle finnas tillgängliga. Samtidigt var behovet stort av att agera för att undvika en finansiell kris och motverka de negativa ekonomiska effekterna på ekonomin.

Att följa och lära sig av andra centralbanker är viktigt, men det finns en risk för grupptänkande mellan och inom centralbanker när beslut ska fattas under stor osäkerhet.

Exempelvis köpte Federal Reserve och ECB värdepapper i stor omfattning under pandemin. Riksbanken gjorde också det för att motverka att pandemin utlöste en finanskris och en djup ekonomisk nedgång och för att bidra till prisstabilitet. I Sverige föll inflationen under noll i april 2020.

Direktionen var enig i besluten i mars 2020 och även kring att utöka värdepappersköpen i juni samma år. Men jag och min kollega Martin Flodén reserverade oss mot de ytterligare värdepappersköpen i november 2020. Det är ett positivt exempel på att vi undvek grupptänkande kring värdepappersköpen.

Det negativa exemplet är från februari 2022. I efterdyningarna av pandemin pressades globala energipriser upp och inflationen hade börjat stiga, främst i USA men även KPIF-inflationen i Sverige. Inflationen mätt med KPIF exklusive energi var fortfarande låg. Direktionen beslutade att lämna styrräntan oförändrad vid mötet i februari, och vi hade även en prognos att styrräntan skulle vara oförändrad under ytterligare ett par år.

Men min bedömning är att vi präglades av den internationella debatten om "tillfällig inflation" och inte tog in tillräckligt väl hur mycket obalanser mellan utbud och efterfrågan kunde påverka inflationen framöver.

Dessutom kan erfarenheten av många år med inflation under målet ha bidragit till att vi underskattade risken att inflationen skulle stiga. Vi borde ha ändrat styrräntebanan för att reflektera att riskerna kring inflationsutsikterna hade förändrats. Besluten kring styrräntan och räntebanan var eniga. Men vid samma möte undvek vi återigen grupptänkande kring värdepappersköpen. Tre av sex ledamöter (jag, Henry Ohlsson och Martin Flodén) reserverade sig mot fortsatta återinvesteringar av värdepapper och ville se en snabbare nedtrappning av innehaven.

I efterhand är det lätt att vara självkritisk. Utvärderingar behöver alltid utgå från den information som fanns vid beslutstillfället. Vid mötet i februari 2022 hade vi information från december 2021 om att den underliggande inflationen föll. Detta var också före Rysslands illegala invasion av Ukraina. Dessutom har svensk BNP reviderats upp i efterhand, så nu ser efterfrågan betydligt starkare ut än enligt den information vi hade vid tidpunkten för mötet. Men vi borde bättre ha sett till de speciella omständigheter som rådde efter pandemin, precis som vi framöver behöver kunna ta in att historiska samband inte alltid kommer att vara en god vägledning i en föränderlig omvärld.¹⁸ Det här är exempel på lärdomar från pandemin, ett ämne varit föremål för omfattande diskussion i direktionen. Jag uppskattar mycket mina kollegor i direktionen, liksom det konstruktiva samarbete vi har idag.

Låt mig avsluta mina kommentarer om grupptänkande med att betona forskningens roll för att undvika grupptänkande vid beslutsfattande. Det är viktigt för oss att både ha pressen på oss från forskare inom centralbanken – som kan vässa de interna diskussionerna och ha rollen som ”djävulens advokat” – och utanför centralbanken – som en del av den allmänna debatten och för att hålla oss ansvariga för våra beslut. Och forskare har en central roll i den sista punkt jag vill diskutera idag, nämligen ”förberedelser för framtidens utmaningar – hur vi kan främja en öppen och konstruktiv diskussion om penningpolitiken”.

Att utveckla den penningpolitiska diskussionen och föra in nya aspekter

Forskning inom nationalekonomi har utvecklats efter kriser. Efter finanskrisen ökade forskare sitt fokus på finansiella marknader och hur de bör inkluderas i teoretiska modeller för att bättre förstå kopplingen mellan realekonomi och finansiell ekonomi.

Även de ekonomisk-politiska ramverken tenderar att ändras efter kriser. De nuvarande ramverken i Sverige kom till efter 1990-talskrisen. Inflationsmålet, industriavtalet och det finanspolitiska ramverket är sedan dess grundstenar i svensk ekonomisk politik. Politiker som själva var med och hanterade krisen på 1990-talet återkommer ofta till behovet av stabila statsfinanser och värdet av låg och stabil inflation. Det knyter an till erfarenhetens betydelse för ekonomiska beslut, som jag diskuterade tidigare.

Nu pågår ett intensivt akademiskt arbete för att förstå de senaste årens höga inflation. Det har lett till en våg av ny forskning, ofta empirisk, som bland annat analyserar företagens prissättningsbeteende och hushållens agerande. Hur

¹⁸ Det här diskuteras också i avsnittet ”Lärdomar av inflationsuppgången 2022” i Redogörelse för penningpolitiken 2022; se Sveriges riksbank (2023).

hushållen uppfattar inflation är viktigt för hur de agerar och det påverkar i sin tur inflationen. Jag höll nyligen ett tal om inflationens psykologi som nästan helt byggde på ny forskning från de senaste åren.¹⁹

Men, det är illa att vi ska behöva gå igenom en allvarlig kris för att få bättre kunskap om hur hushållen upplever inflation²⁰ och bildar sina inflationsförväntningar. Det är också problematiskt att vi skulle behöva uppleva en global finanskris innan forskningen fokuserade på nya modeller som bättre kopplar samman realekonomin och de finansiella marknaderna. Och det hade varit bättre om Sverige inte hade behövt gå igenom en utdragen kris för att genomföra de ekonomiska reformerna under 1990-talet. Flera ekonomer hade fört fram den typen av förslag under en lång period och det var först i spåren av krisen som de blev verklighet.

Med detta sagt är det mycket lätt att dra en parallell till centralbanker och klimatfrågan. Jag sa i mitt första tal på Riksbanken 2020 att ”andra politikområden visserligen har mer effektiva verktyg än centralbankerna för att minska koldioxidutsläppen och begränsa den globala uppvärmningen”. Tanken med att klimatförändringar är viktiga för centralbanker är inte att ersätta åtgärder från regeringar som har bättre och mer effektiva verktyg för att hantera frågan. Men, centralbanker kan bidra inom sina mandat: dels genom forskning om hur klimatförändringarna och omställningarna för att hantera dem påverkar ekonomin och inflationen, dels genom att hantera risker från klimatförändringar på tillgångarna på sin egen balansräkning.

Jag vill framhålla att min ambition att lyfta fram nya aspekter på penningpolitiken inte handlar om ”mission creep”, det vill säga att vi tar på oss uppgifter som inte ligger inom vårt ansvarsområde. *Vårt mandat är prisstabilitet*. Men för att kunna uppnå det behöver vi bland annat förstå klimatrelaterade risker för att kunna göra bra prognoser framöver.

Som jag sa tidigare: ”Centralbanken fattar beslut om penningpolitiken utifrån observationer av – och prognoser för – den ekonomiska utvecklingen.” Men prognoserna bygger ofta på bakåtblickande data för att skatta historiska samband. Inom vissa områden ger det en svag vägledning, vare sig vi behöver hantera de ekonomiska effekterna av en pandemi, geopolitiska konflikter eller klimatförändringar. Då behöver vi ny forskning med stöd i ekonomisk teori för att kunna vägleda den framåtblickande penningpolitiken.

¹⁹ Se Breman (2024).

²⁰ Se Afrouzi m.fl. (2024).

Avslutande tankar

Idag har jag lyft fram att en styrka för centralbanker som beslutsfattare är att vi är nära forskarsamhället. Vi kan ta in nya resultat och samarbeta med forskare för att förbättra modeller och bidra med beslutsunderlag. Forskare bidrar till att penningpolitiken kan utvecklas genom att bidra till en konstruktiv diskussion kring den.

Lunds universitet har en lång tradition av att bidra till den penningpolitiska debatten i Sverige, från Knut Wicksell fram till dagens fakultet. Jag vill uppmuntra alla studenter och unga forskare att fortsätta den traditionen. I en miljö med geopolitiska spänningar och nya tekniska verktyg som kan sprida och förstärka desinformation är er röst viktigare än någonsin.

Jag vill avsluta med att betona hur glad och tacksam jag är för utnämmandet till hedersdoktor vid Ekonomihögskolan vid Lunds universitet. Min strävan är att fortsätta försöka bidra till att utveckla den penningpolitiska diskussionen och föra in nya aspekter som klimatfrågan och beteendeekonomi, eller andra ämnen som kan ge nya perspektiv på penningpolitiken.

För mig som beslutsfattare är det ett privilegium att ha tillgång till forskning av hög kvalitet, från vår egen forskningsavdelning på Riksbanken och vid internationella konferenser i centralbanksvärlden där beslutsfattare och forskare möts, och att ha möjlighet att besöka och lära mig nya saker av forskare och studenter vid många av landets universitet.

Riksbanken är en myndighet och vi är en bank. Men vi är även en del av forskarsamhället. Det är det som möjliggör vårt arbete med att "översätta ekonomisk teori till praktisk politik i svåra ekonomiska situationer". Det är det som är penningpolitiskt beslutsfattande.

Tack!

Referenser

- Afrouzi, H., Dietrich, A., Myrseth, K., Priftis, R. och R. Schoenle (2024), "[Inflation Preferences](#)", NBER Working Paper 32379.
- Apel, M. (2022), "[Hur påverkar klimatomställningen inflationen?](#)", Ekonomiska kommentarer nr 5, Sveriges riksbank.
- Blanchflower, D.G. och A.T. Levin (2023), "[Monetary policy committees need reform to avoid groupthink and ensure sound decision-making](#)", IMF Finance and Development, March.
- Breman, A. (2011), "[Give more tomorrow: Two field experiments on altruism and intertemporal choice](#)", Journal of Public Economics.
- Breman, A. (2020), "[Så kan Riksbanken bidra till klimatpolitiken](#)", tal publicerat den 3 mars, Sveriges riksbank.
- Breman, A. (2022), "[Från 500 till -0,5 procent – och sedan?](#)", tal publicerat den 31 augusti, Sveriges riksbank.
- Breman, A. (2024), "[Inflationens psykologi](#)", tal publicerat den 3 mars, Sveriges riksbank.
- Breman, A. och B. Lagerwall (2024), "[Peningpolitik och beteendekonomi](#)", Ekonomiska kommentarer nr. 6, Sveriges riksbank.
- Malmendier, U. (2021), "[Experience Effects in Finance: Foundations, Applications, and Future Directions](#)", Review of Finance.
- Malmendier, U., Nagel, S., och Z. Yan (2020), "[The Making of Hawks and Doves: Inflation Experiences on the FOMC](#)" Journal of Monetary Economics.
- Rieder, K. (2022), "[Monetary policy decision-making by committee: Why, when and how it can work](#)", European Journal of Political Economy.
- Salle, I., Gorodnichenko, Y. och O. Coibion (2024), "[Lifetime Memories of Inflation: Evidence from Surveys and the Lab](#)", Voxeu Column, 2 februari.
- Schnabel, I. (2022), "[A new age of energy inflation: climateflation, fossilflation and greenflation](#)", anförande publicerat den 17 mars, Europeiska centralbanken.
- Sibert, A. (2005), "[Central Banking by Committee](#)", International Finance.
- SOU (2019:46), "[En ny riksbankslag](#)".
- Sveriges riksbank (2023), "[Redogörelse för penningpolitiken 2022](#)".